

عکس: ایران

به گفته کارشناسان دولت روحانی با فعالان اقتصادی لجبازی می‌کرد و به رغم صحبت‌های کارشناسی که مطرح می‌شد، دولت دوازدهم حاضر نبود کوتاه بیاید و همواره تأکید داشت نظرات خودش صحیح است، اما در دولت سیزدهم موضوع برگشت ارز حاصل از صادرات تغییر شد

ت غیر نفتی

رغم صحبت‌های کارشناسی که مطرح می‌شد، دولت دوازدهم حاضر نبود کوتاه بیاید و همواره تأکید داشت نظرات خودش صحیح است، اما در دولت سیزدهم موضوع برگشت ارز حاصل از صادرات تغییر کرد و این امر متنوع شد به نحوی که فعال اقتصادی با توجه به شرایط خود بتواند ارز صادراتی خود را به کشور برگرداند. دولت دوازدهم به تاجران نگاه بدبینانه و حتی جرم‌انگارانه داشت اما دولت سیزدهم اعتقاد داشت فعالان اقتصادی می‌توانند چراغ تجارت کشور را روشن نگه دارند. همین نگاه باعث شد صادرکنندگان متوجه شوند حامی آنها دولت است. بر این اساس دولت سیزدهم با تاجار به تعامل رسید و در زمان تصویب بخشنامه‌ها از نظرات، دیدگاه و تجربه آنها بهره می‌برد و در مدت عمر خود بخشنامه شبانه و خلق الساعه صادر نکرد. نگاه توسعه‌ای به تجارت سبب شد دولت سیزدهم از همان ابتدای فعالیت خود برای کنترل ویروس کرونا در کشور اقدام عاجل انجام دهد و با واردات واکسن، وضعیت کشور را متعادل و شرایط صادرات و واردات کالا را بهبود بخشد. دولت سیزدهم برای آنکه نوسان

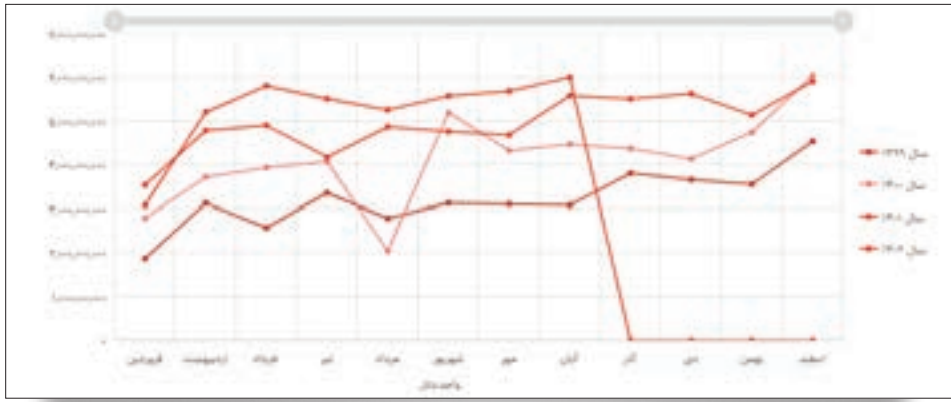
شد صادرات از روند کاهش فاصله بگیرد، ایجاد خوشبینی بین صادرکنندگان و فعالان اقتصادی بود. دولت سیزدهم به دلیل حذر کردن از بخشنامه‌های خلق الساعه و حذف برخی از قوانین رانند باعث شد فعالان تجاری به آینده اقتصادی کشور خوشبین شوند و برای افزایش صادرات برنامه‌ریزی و مذاکره داشته باشند. اگر این روند برای سال‌های آتی دنبال شود، می‌توان ضمن توسعه صادرات به کشورهای همسایه که صادرات به کشورهای اروپایی هم بسیار موفق‌تر عمل کرد.

فرصت سازی و تلاش مضاعف

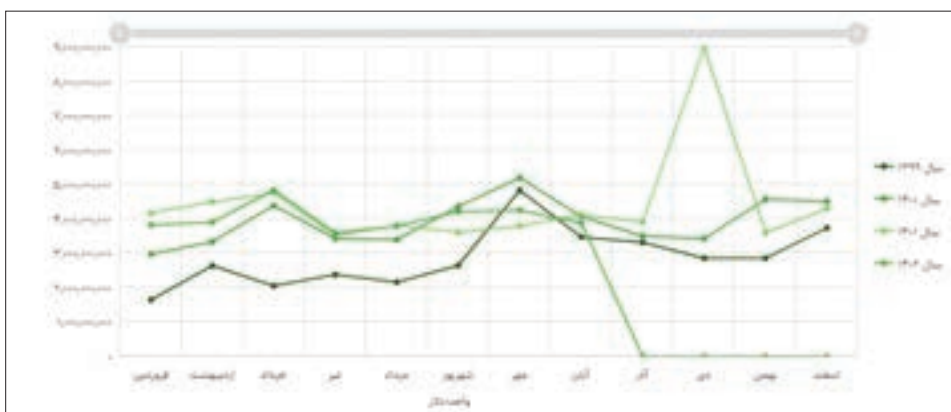
محمد امیرزاده، عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی ایران نیز خاطر نشان کرد که فعالان اقتصادی نشان دادند با سخت‌ترین شرایط می‌توانند کالا به بازار هدف خود صادر کنند، به همین علت ضرورت دارد دولت نگاه ویژه‌تری

سال	صادرات غیرنفتی (بدون احتساب میعانات گازی)
۱۳۸۴	۱۰۴۷۴۰۴
۱۳۸۵	۱۲۹۹۶۰۹۱
۱۳۸۶	۱۵۳۱۲۰۲۸
۱۳۸۷	۱۸۳۳۳۰۵۸
۱۳۸۸	۲۱۸۹۱۰۴۶
۱۳۸۹	۲۶۵۵۰۰۸۳
۱۳۹۰	۳۳۸۱۸۰۶۴
۱۳۹۱	۳۲۵۶۷۰۲۴

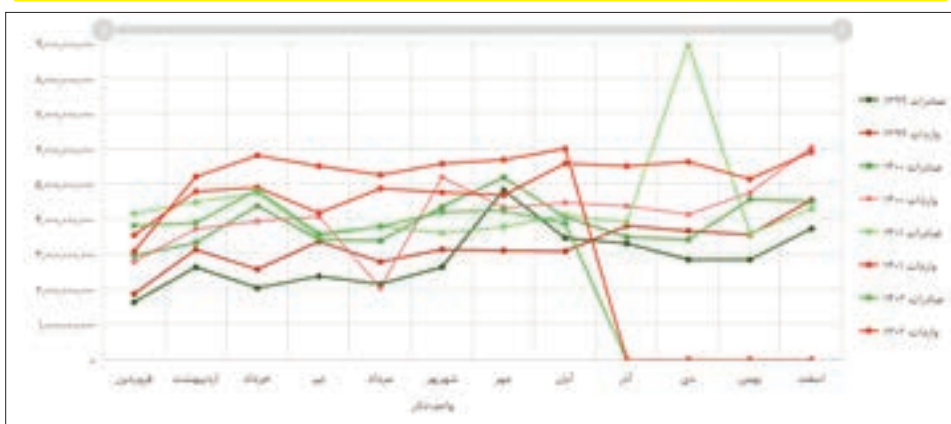
واردات از ایران

صادرات به ایران

تجارت با ایران

راهبردهایی که عامل جهش صادراتی در دولت سیزدهم شد

در دولت شهید رئیسی میانگین ارزش صادرات غیرنفتی از ۴۲ میلیارد دلار به ۵۰ میلیارد دلار رسیده و این امر برای کشوری که با شدیدترین تحریم‌ها روبه‌رو است، یک رکورد قابل توجه محسوب می‌شود.

۱. مرز کشورهای همسایه، امریکای لاتین و کشورهای آفریقایی روی کالاهای ایران باز شد
۲. ایران به پیمان‌های دوجانبه و چندجانبه مهم پیوست
۳. شرایط مبادلات بین‌المللی با دیپلماسی قوی به حالت عادی بازگشت
۴. بسته برگشت ارز حاصل از صادرات متنوع شد و دولت درک مناسبی از فعالیت صادرکنندگان پیدا کرد
۵. دولت سیزدهم نگاه جرم‌انگاری به صادرکنندگان نداشت
۶. دولت سیزدهم توسعه روابط با کشورهای همسایه را در دستور کار خود قرار داد
۷. دولت سیزدهم به صادرکنندگان نگاه حمایتی داشت
۸. توزیع واکسن برای کنترل ویروس کرونا منجر به افزایش صادرات شد
۹. بخش خصوصی و دولتی به تعامل رسیدند

ظرفیت ۳۰۰ میلیارد دلاری تعامل با کشورهای همسایه

یادداشت

یحیی آل اسحاق

رئیس اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق

صادرات نقش بسیار کلیدی در حوزه‌های مختلف اقتصاد کشور و به خصوص معیشت مردم دارد. صادرات به همراه خود ارزآوری دارد که این امر در اقتصاد تمام کشورها اهمیت بسزایی دارد. کشوری که توفیق حضور در بازارهای جهانی پیدا می‌کند، مفهومش این است که در تمام شاخص‌های اقتصادی به نقطه‌ای رسیده که در حوزه رقابت جهانی می‌تواند جایگاه پیدا کند و از رقبای خود پیشی بگیرد.

قاعده‌تاً کالایی که می‌خواهد در سطح جهانی عرضه شود باید از نظر قیمت، کیفیت، خدمات پس از فروش، فرهنگ، مذاکره و سایر موارد اثرگذار به مطلوبیت رسیده باشد تا بتواند از رقبای خود پیشی بگیرد. لذا این مفهوم مبتداری می‌شود که تمام توانایی‌ها، نیازها و اقدامات مورد نیاز در بازارهای جهانی در کشور محقق شده و اقتصاد در مسیر درستی قرار گرفته است. از سویی وقتی یک واحد تولیدی و صنعتی توانسته در بازارهای جهانی حضور پیدا کند یعنی کالای با کیفیت تولید کرده و از سایر تولیدکنندگان داخلی برتری بیشتری دارد و این به منزله آن است که سیاستگذار، فرصت‌سازی برای تولیدکنندگان داخلی ایجاد کرده است.

صادرات علاوه بر آنکه بر اقتصاد کشور اثرگذار است، می‌تواند باعث امنیت ملی، توسعه روابط سیاسی و روابط فرهنگی شود. بدین جهت بین صادرات و سایر موضوعات عنوان شده رابطه مستقیمی وجود دارد. از این رو تأکید می‌کنم اگر اقتصاد کشور، صادرات محور شود، شاهد اتفاقات مثبتی خواهیم بود و قطعاً در چنین شرایطی تحریم‌های مغرضانه غرب علیه کشورمان اثرگذار نخواهد بود و مهم‌تر اینکه فرهنگ تولیدکننده داخلی، جهانی و موضوعی است که همواره سیاستگذار دنبال آن بود یعنی اگر تولید ملی، صادرات‌گرا باشد، محقق می‌شود. در این خصوص باید تأکید کنم که تولید رویه مثبت به خود می‌گیرد و کاهش قاچاق کالا هم اتفاق خواهد افتاد چرا که کالای صادراتی به جهت کیفی ارتقا یافته و می‌تواند نظر مردم را جلب کند لذا دیگر مردم خریدار کالاهای قاچاق نخواهند بود. وقتی لوازم خانگی، پوشاک، قطعات خودرو و سایر بخش‌هایی که ما در آن به توسعه و پیشرفت رسیدیم صادر شود، مردم هم ترجیح خواهند داد محصول داخلی را خریداری کنند و سراغ کالاهای خارجی قاچاق که گارانتی ندارند، نزنند. در دولت شهید ابراهیم رئیسی به صادرات غیرنفتی توجه مضاعفی شد. بر این اساس یکی از اقدام‌هایی که در دولت سیزدهم انجام شد، حضور ایران در بازارهای جهانی و پیمان‌های منطقه‌ای و جهانی چون بریکس، اوراسیا، شانگهای، فعال کردن آکسو و روابط با همسایگان بود. در دولت سیزدهم میزان صادرات غیرنفتی کشور به کشورهای همسایه بهبود یافت و این امر برای تاجار و فعالان اقتصادی بسیار امیدبخش شد. لذا دولت آتی هم باید به این مقوله توجه کند. دولت چهاردهم باید تلاش خود را بکند که حضور ایران در بازارهای جهانی گسترش پیدا کند که این امر با دیپلماسی قوی، تولید کیفی و توجه به نیاز بازارهای جهانی قابل تحقق است.

به صورتی که از سوی بازار کشورهای همسایه و منطقه باید مورد توجه واقع شود و از تمام فرصت‌ها و بسترهایی که فراهم شده، استفاده کرد. ایران با ۱۵ کشور مرزهای زمینی و دریایی دارد که شامل پاکستان، افغانستان، ترکمنستان، روسیه، قزاقستان، جمهوری آذربایجان، ارمنستان، ترکیه، عراق، کویت، عربستان، قطر، بحرین، امارات عربی متحده و عمان می‌شود. کشورهای همسایه و هم‌مرز با ایران بازار بااهمیتی دارند که از آن به‌عنوان بازار ۴۰۰ میلیون نفری نام‌برده می‌شود. آمارها نشان می‌دهد در سال ۱۴۰۲ حجم تجارت خارجی ایران با کشورهای همسایه با ۱۰ درصد افزایش به بیش از ۶۱ میلیارد دلار رسیده است لذا در دولت جدید باید این رویه طی شود تا حجم تجارت ایران با کشورهای همسایه بر اساس آنچه که پیش‌بینی شده، برسد. ایران با توجه به مزیت‌هایی که دارد می‌تواند با کشورهای منطقه حداقل ۲۰۰ میلیارد دلار تعامل تجاری داشته باشد.

اگر بخواهیم در بازارهای جهانی حضور پیدا کنیم باید دیپلماسی اقتصادی متوازن و جذاب داشته باشیم و ضرورت دارد وزارت امور خارجه و تصمیم‌گیرندگان زمینه حضور فعالان اقتصادی را در اقتصاد منطقه فراهم کنند. اگر این فرصت‌ها فراهم نشود، عدم حضور ما در بازارهای جهانی به یک تهدید تبدیل خواهد شد و سایر کشورها سهم ما را خواهند گرفت. از سویی در چنین شرایطی احتمال دارد همسایگان با تحریم‌ها همراه شوند. اما خلاف این موضوع باعث می‌شود که روابط خوب و حسنه باشد و تحریمی کارساز نباشد. دو برابر شدن ظرفیت صادرات به کشورهای همسایه امری دست‌یافتنی است که برای این کار باید عوامل لازم را فراهم کرد. الگوی تولید باید صادرات محور باشد و برای توسعه صادرات الزامات صادراتی از جمله کیفیت خوب کالای صادراتی و خدمات پس از فروش باید فراهم شود. در راستای رسیدن به اهداف صادراتی باید درون‌زای برون‌نگر باشیم و با این نگاه قطعاً به ظرفیت ۵۰ میلیارد دلاری صادرات به کشورهای همسایه دست خواهیم یافت.

آمارها نشان می‌دهد در سال ۱۴۰۲ حجم تجارت خارجی ایران با کشورهای همسایه با ۱۰ درصد افزایش به بیش از ۶۱ میلیارد دلار رسیده است لذا در دولت جدید باید این رویه طی شود تا حجم تجارت ایران با کشورهای همسایه بر اساس آنچه که پیش‌بینی شده برسد

روند تجارت غیرنفتی در ۱۰۰۰ روز

آمار دیگری از حوزه صادرات غیرنفتی از سوی گمرک نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۹ میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور (به استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و همچنین بدون صادرات از محل تجارت چمدانی) بالغ بر ۱۱۳ میلیون و ۸۹۹ هزار تن به ارزش ۳۴ میلیارد و ۸۶۱ میلیون دلار بوده است. در سال ۱۴۰۰ میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور (به استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و بدون صادرات از محل تجارت چمدانی) بالغ بر ۱۲۲ میلیون و ۴۱۷ هزار تن و به ارزش ۴۸ میلیارد و ۴۴۰ میلیون دلار بوده که در مقایسه با سال ۱۳۹۹ افزایش ۸.۳۳ درصدی در وزن و ۳۹.۱۷ درصدی در ارزش داشته است. در سال ۱۴۰۱ میزان صادرات قطعی کالاهای غیرنفتی کشور (به استثنای نفت خام، نفت کوره و نفت سفید و بدون صادرات از محل تجارت چمدانی) بالغ بر ۱۲۴ میلیون و ۲۵۲ هزار تن و به ارزش ۵۴ میلیارد و ۱۳۹ میلیون دلار بوده که در مقایسه با سال ۱۴۰۰ افزایش ۱.۱۴ درصدی در وزن و ۱۱.۰۱ درصدی در ارزش دلاری داشته است. براساس آمار منتشر شده از گمرک، صادرات کشور در سال ۱۴۰۲ بدون احتساب صادرات برق، نفت، خدمات فنی و مهندسی و تجارت چمدانی حدود ۴۹ میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار بوده است؛ بنابراین ارزش صادرات غیرنفتی در سال ۱۳۹۹ حدود ۳۵ میلیارد دلار بوده که میزان صادرات غیرنفتی در سال ۱۴۰۲ به ۴۰ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۹ به بیش از ۴۹ میلیارد دلار رسیده است.

سال	صادرات غیرنفتی (بدون احتساب میعانات گازی)
۱۴۰۰	۴۸۴۴۰۰۳۱
۱۴۰۱	۵۳۱۶۶
۱۴۰۲	۴۹۰۴

سال	صادرات غیرنفتی (بدون احتساب میعانات گازی)
۱۳۹۲	۳۱۵۵۲
۱۳۹۳	۳۶۵۵۵
۱۳۹۴	۳۵۶۰۹۰۲۷
۱۳۹۵	۳۶۷۲۰۹۴
۱۳۹۶	۳۹۹۱۹۰۶
۱۳۹۷	۳۹۵۸۰۰۳۵
۱۳۹۸	۴۱۴۲۳۰۸۳
۱۳۹۹	۳۴۸۶۰۰۸۴

سال	صادرات غیرنفتی (بدون احتساب میعانات گازی)
۱۳۸۴	۱۰۴۷۴۰۴
۱۳۸۵	۱۲۹۹۶۰۹۱
۱۳۸۶	۱۵۳۱۲۰۲۸
۱۳۸۷	۱۸۳۳۳۰۵۸
۱۳۸۸	۲۱۸۹۱۰۴۶
۱۳۸۹	۲۶۵۵۰۰۸۳
۱۳۹۰	۳۳۸۱۸۰۶۴
۱۳۹۱	۳۲۵۶۷۰۲۴

سال	صادرات غیرنفتی (بدون احتساب میعانات گازی)
۱۳۸۵	۲۸۷۵۰۵۹
۱۳۸۶	۳۰۱۳۰۳۱
۱۳۸۷	۳۳۶۰۲
۱۳۸۸	۳۷۲۴۰۰۵
۱۳۸۹	۴۶۰۸
۱۳۹۰	۵۹۷۲۰۲
۱۳۹۱	۶۸۴۷۰۳